

Order „Zwycięstwo”

(ros. Орден «Победа»)

Statut orderu.

Order „Zwycięstwo” jest najbardziej cenionym radzieckim odznaczeniem wojennym dla najwyższej rangi dowódców wojskowych za wybitne zasługi bojowe. Order został ustanowiony dekretem Rady Najwyższej ZSRR z dnia 8 listopada 1943 roku. W dniu 18 sierpnia 1944 roku był wprowadzony wzór baretki odznaczenia oraz jej sposób i miejsce noszenia.

Orderem „Zwycięstwo” nagradzono dowódców ZSRR oraz wojsk koalicji antyhitlerowskiej za wybitne sukcesy w skali jednego lub kilku frontów, którzy doprowadzili do zdecydowanej zmiany sytuacji taktycznej na korzyść Armii Czerwonej. Jako dowód szczególnego uznania zasług kawalerów orderu „Zwycięstwo” założono tablicę upamiętniającą przy Wielkim Pałacu Kremłowskim.

Szczegółowy opis orderu.

Odznaka orderu „Zwycięstwo” została wykonana w formie wypukłej pięcioramiennej promienistej gwiazdy, otoczonej brylantami. Pomiędzy rubinowymi ramionami gwiazdy znajdują się promienie, usypane również brylantami. W środku odznaczenia został umieszczony okrągły, emaliowany na niebiesko, otoczony złotym wieńcem laurowo-dębowym medalion, na którym są widoczne mury Kremla, mauzoleum Lenina oraz Wieża Spasska. W górnej części medalionu widnieje emaliowany na biało napis „СССР”, w dolnej – „ПОБЕДА”.

Odznaka orderu „Zwycięstwo” została wykonana z platyny z wykorzystaniem złota, srebra, pięciu sztucznych rubinów oraz 174 drobnych brylantów. Wymiar poprzeczny odznaczenia wynosi 72 mm, średnica medalionu – 31 mm. Ogólna waga orderu – 78 g, w tym platyny – 47 g, złota – 2 g, srebra – 19 g. Waga każdego z rubinów – 5ct, ogólna waga brylantów – 16ct. Na rewersie odznaczenia widnieje gwintowana śruba w celu przymocowania orderu do munduru.

Historia orderu.

Orderem „Zwycięstwo” numer 1 w dniu 10 kwietnia 1944 roku został nagrodzony dowódca I Frontu Ukraińskiego marszałek Związku Radzieckiego G.K. Żukow za wyzwolenie prawobrzeżnej Ukrainy. Drugi order „Zwycięstwo” marszałek Żukow, będąc dowódcą I Frontu Białoruskiego, otrzymał w dniu 30 marca 1945 roku za wyzwolenie Berlina.

Oprócz marszałka Żukowa zostali odznaczeni (wg kolejności):

- Szef Sztabu Generalnego (później dowódca III Frontu Białoruskiego) A.M. Wasilewski (10.04.1944 i 19.04.1945) za wyzwolenie prawobrzeżnej Ukrainy oraz za zdobycie Königsbergu i wyzwolenie Prus Wschodnich;
- Dowódca Naczelny J.W. Stalin (29.07.1944 i 26.06.1945) za wyzwolenie prawobrzeżnej Ukrainy i zwycięstwo nad Niemcami;
- Dowódca II Frontu Białoruskiego K.K. Rokossowski (30.03.1945) za wyzwolenie Polski;
- Dowódca I Frontu Ukraińskiego I.S. Konew (30.03.1945) za wyzwolenie Polski i forsowanie Odry;
- Dowódca II Frontu Ukraińskiego R.J. Malinowski (26.04.1945) za wyzwolenie Węgier i Austrii;
- Dowódca III Frontu Ukraińskiego F.I. Tolbuchin (26.04.1945) za wyzwolenie Węgier i Austrii;
- Dowódca Frontu Leningradzkiego L.A. Goworow (31.05.1945) za wyzwolenie Państw Bałtyckich;
- Przedstawiciel siedziby Dowódcy Naczelnego S.K. Timoszenko (4.06.1945) za planowanie operacji wojennych oraz koordynowanie współpracy wszystkich frontów podczas wojny;

- Szef Sztabu Generalnego A.I. Antonow (4.06.1945) za planowanie operacji wojennych oraz koordynowanie współpracy wszystkich frontów podczas wojny;

- Dowódca Frontu Dalekowschodniego K.A. Mereckow (8.09.1945) za zwycięstwo nad Japonią.

Orderem „Zwycięstwo” byli nagradzani również obcokrajowcy:

- Generał armii amerykańskiej Dwight Eisenhower (5.06.1945);

- Marszałek armii brytyjskiej Bernard Montgomery (5.06.1945);

- Król Rumunii Michaj I (6.06.1945);

- Dowódca Armii Ludowej generał Michał Rola-Żymierski (9.08.1945);

- Dowódca armii Jugosławii marszałek Josip Broz Tito (9.08.1945).

Ciekawostką jest, że w dniu 20 lutego 1978 roku orderem „Zwycięstwo” został nagrodzony sekretarz generalny KPZR, marszałek L.I. Breżniew. Po śmierci Breżniewa odznaczenie zostało anulowane.

Łącznie orderem „Zwycięstwo” nagradzano 20 razy, w tym jeden został anulowany.

Szczegółowe opisy różnych odmian orderu.

Odznaka orderu „Zwycięstwo” ma bardzo skomplikowaną konstrukcję. Podstawowa część – pięcioramienna gwiazda z promieniami – została wykonana z platyny. Okrągły emaliowany medalion w centrum odznaczenia zrobiony ze srebra, natomiast nałożony wizerunek Kremla, mauzoleum oraz wieńce laurowo-dębowe – ze złota. Do tego każdy rubin i brylant trzeba rozpatrywać jako osobne części. W ten sposób order „Zwycięstwo” można nazwać dziełem sztuki jubilerskiej.

W centrum rewersu znajduje się srebrna płytką, do której przymocowano gwintowaną śrubę. Pięć nitów mocujących zostało umieszczono na 1h, 4h, 6h, 8h, 11h wg wskazówek zegara. Srebrna nakrętka ma średnicę 14-16 mm. W odróżnieniu od większości orderów radzieckich na rewersie nie ma napisu „МОДЕТНЫЙ ДВОР” i numeru seryjnego. Jedyne order „Zwycięstwo”, który miał mocowanie na agrafkę, był nadany Breżniewowi.